

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

RESOLUCIÓ del procediment de tutela de drets núm. 73/2013, instat per la Sra. XXX contra l'Institut Alexandre Satorras, del Departament d'Ensenyament de la Generalitat

Antecedents

Primer.- En data 02/12/2013 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, provinent de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (en endavant, AEPD), un escrit de la Sra. XXX, pel qual formulava una reclamació per la presumpta denegació del dret d'accés a les seves dades de caràcter personal que havia exercit prèviament davant l'Institut Alexandre Satorras, de Mataró, dependent del Departament d'Ensenyament de l'Administració de la Generalitat (en endavant, Institut), en el qual hauria estat alumna.

La persona reclamant aportava diversos correus electrònics a fi d'acreditar haver exercit aquest dret davant l'Institut, amb els quals sol·licitava l'accés a les dades de base que sobre la seva persona figurarien en els fitxers de l'esmentat centre educatiu, a les resultants de qualsevol elaboració, procés o tractament, així com l'origen d'aquestes dades; a la informació sobre els usos concrets i les finalitats per a les quals s'haurien recollit les seves dades, a un informe detallat de les persones cessionàries, i, per al cas de disposar de mitjans automatitzats per al processament de dades, a un informe on s'exposés la lògica emprada en la presa de decisions automàtica i com aquesta s'hauria aplicat específicament a les seves dades personals.

Atès que l'escrit de reclamació no estava degudament signat, per mitjà d'ofici de data 3/12/2013 l'Autoritat va requerir la persona reclamant per tal que esmenés el defecte de manca de signatura, com així va fer per escrit rebut a l'Autoritat el 20/12/2013.

Segon.- D'acord amb l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), per mitjà d'ofici de data 19/02/2014 es va donar trasllat de la reclamació a l'Institut per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

Tercer.- L'Institut va formular al·legacions mitjançant escrit de data 27/02/2014, en el qual exposava el següent:

- Que *“en cap moment s'ha denegat el dret d'accés a la senyora XXX. La resposta que el centre va donar a la seva petició per correu electrònic (...) va ser que per donar-li les dades ho havia de demanar mitjançant sol·licitud presentada al registre pels mitjans legalment establerts. El motiu d'aquesta resposta va ser per una raó de seguretat, doncs es va considerar que un correu electrònic sense signatura electrònica no garanteix que realment siguin de la persona interessada”*.
- Que *“per tal de confirmar que la nostra voluntat en cap moment ha estat denegar-li el dret d'accés, en data 24/02/2014 hem enviat correu electrònic a la senyora XXX per comunicar-li quines són les dades que realment consten en el fitxer del*

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

centre, que en cap moment s'han facilitat a ningú les seves dades i que estem a la seva disposició pel que vulguin consultar, rectificar”..

L'Institut acompanyava l'escrit de resposta amb un correu electrònic que hauria enviat a l'aquí reclamant en data 24/02/2014, on l'informaria en termes genèrics del tipus de dades personals de què disposen referits a la seva persona i en el que s'insisteix en què el motiu pel qual no li han facilitat l'accés a les seves dades és perquè: *“el mitjà escollit per vostè per fer la seva petició no acredita l'autenticitat del destinatari i caldria la signatura electrònica”.*

Quart.- L'Institut és responsable del fitxer *“Alumnat de centres educatius dependents del Departament d'Ensenyament”*, el qual es troba inscrit al Registre de Protecció de Dades de Catalunya, dependent d'aquesta Autoritat

Fonaments de Dret

Primer.- És competent per resoldre aquest procediment la Directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- L'article 15 de la LOPD, en relació amb el dret d'accés, determina el següent:

- “1. L'interessat té dret a sol·licitar i obtenir gratuïtament informació de les seves dades de caràcter personal sotmeses a tractament, l'origen de les dades i les comunicacions efectuades o que es prevegin fer.*
- 2. La informació es pot obtenir mitjançant la mera consulta de les dades per mitjà de la visualització, o la indicació de les dades que són objecte de tractament mitjançant escrit, còpia, telecòpia o fotocòpia, certificada o no, en forma llegible i intel·ligible, sense utilitzar claus o codis que requereixin l'ús de dispositius mecànics específics.*
- 3. El dret d'accés a què es refereix aquest article només pot ser exercit a intervals no inferiors a dotze mesos, llevat que l'interessat acrediti un interès legítim a aquest efecte, cas en què el poden exercir abans.”*

Per la seva banda, l'article 27 del RLOPD, en el seu apartat primer i segon disposa el següent respecte al dret d'accés:

- “1. El dret d'accés és el dret de l'afectat a obtenir informació sobre si les seves pròpies dades de caràcter personal estan sent objecte de tractament, la finalitat del tractament que, si s'escau, s'estigui realitzant, així com la informació disponible sobre l'origen de les dades esmentades i les comunicacions realitzades o previstes d'aquestes dades.*
 - 2. En virtut del dret d'accés, l'afectat pot obtenir del responsable del tractament informació relativa a dades concretes, a dades incloses en un determinat fitxer, o a totes les seves dades sotmeses a tractament.*
- No obstant això, quan raons de complexitat especial ho justifiquin, el responsable del fitxer pot sol·licitar de l'afectat que especifiqui els fitxers respecte dels quals vulgui exercir el dret d'accés, i a aquest efecte li ha de facilitar una relació de tots els fitxers.”*

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Així mateix, també sobre el dret d'accés, l'article 29 del RLOPD estableix el següent:

"1. El responsable del fitxer ha de resoldre sobre la sol·licitud d'accés en el termini màxim d'un mes a comptar de la recepció de la sol·licitud. Transcorregut el termini sense que de forma expressa es respongui a la petició d'accés, l'interessat pot interposar la reclamació que preveu l'article 18 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

En cas que no disposi de dades de caràcter personal dels afectats, igualment els ho ha de comunicar en el mateix termini.

2. Si la sol·licitud és estimada i el responsable no acompanya la seva comunicació amb la informació a què es refereix l'article 27.1, l'accés s'ha de fer efectiu durant els deu dies següents a la comunicació esmentada.

3. La informació que es proporcioni, sigui quin sigui el suport en què es faciliti, s'ha de donar de manera llegible i intel·ligible, sense que es facin servir claus o codis que requereixin l'ús de dispositius mecànics específics.

La informació ha d'incloure totes les dades de base de l'afectat, les resultants de qualsevol elaboració o procés informàtic, així com la informació disponible sobre l'origen de les dades, els cessionaris de les dades i l'especificació dels concrets usos i finalitats per als quals es van emmagatzemar les dades."

A l'últim, l'article 18 de la LOPD, referent a la tutela dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació, estableix en els seus apartats 1 i 2 el següent:

"1. Les actuacions contràries al que disposa aquesta Llei poden ser objecte de reclamació pels interessats davant l'Agència de Protecció de Dades, en la forma que es determini per reglament.

2. L'interessat al qual es denegui, totalment o parcialment, l'exercici dels drets d'oposició, accés, rectificació o cancel·lació, ho pot posar en coneixement de l'Agència de Protecció de Dades o, si s'escau, de l'organisme competent de cada comunitat autònoma, que s'ha d'assegurar de la procedència o improcedència de la denegació."

En consonància amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, disposa:

"1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades."

Tercer.- Un cop s'ha exposat el marc normatiu aplicable, a continuació cal analitzar si l'actuació de l'Institut, davant la sol·licitud d'accés de l'aquí reclamant, va ser ajustada a dret.

Al respecte, la persona reclamant ha manifestat davant l'Autoritat que l'Institut li ha denegat totalment l'accés a la informació que sol·licità referent a la seva persona i a la qual s'ha fet esment a l'antecedent primer.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Per la seva banda, l'Institut ha negat que hagi actuat de la manera indicada per la persona reclamant, assenyalant, en essència, que no li denegà el dret d'accés, sinó que li demanà que ho sol·licités mitjançant escrit presentat davant el registre de l'entitat, seguint *"els mitjans legalment establerts"*, ja que la sol·licitud presentada per correu electrònic sense signatura electrònica *"no garanteix que realment sigui de la persona interessada"*.

Plantejada la controvèrsia en aquests termes, com a punt de partida cal tenir en compte que, conforme estableix l'art. 23 del RLOPD, els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició són personalíssims i els ha d'exercir la persona afectada *"acreditant la seva identitat"*. Els mitjans previstos perquè la persona sol·licitant pugui acreditar la seva identitat venen regulats a l'art. 25.1 del RLOPD, entre els quals es fa una referència expressa a la signatura, o en el seu cas a la signatura electrònica:

"1. Excepte en el supòsit indicat en el paràgraf 4 de l'article anterior, l'exercici dels drets s'ha de portar a terme mitjançant una comunicació dirigida al responsable del fitxer, que ha de contenir:

a) Nom i cognoms de l'interessat; fotocòpia del document nacional d'identitat, o del passaport o un altre document vàlid que l'identifiqui i, si s'escau, de la persona que el representi, o instruments electrònics equivalents; així com el document o instrument electrònic acreditatiu d'aquesta representació. La utilització de signatura electrònica identificativa de l'afectat eximeix de la presentació de les fotocòpies del DNI o document equivalent.

El paràgraf anterior s'entén sense perjudici de la normativa específica aplicable a la comprovació de dades d'identitat per part de les administracions públiques en els procediments administratius.

b) Petició en què es concreta la sol·licitud.

c) Adreça als efectes de notificacions, data i signatura del sol·licitant.

d) Documents acreditatius de la petició que formula, si s'escau."

Així doncs, en tota sol·licitud d'exercici del dret d'accés s'exigeix el requisit de la signatura, tal com preveu amb caràcter general per a les sol·licituds dirigides a les administracions públiques l'article 70.1.d) de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (en endavant, LRJPAC). I per al cas que la dita sol·licitud es formulï per mitjans electrònics, tal com va fer aquí la persona interessada davant l'Institut, certament cal exigir la signatura electrònica, per tal de garantir la identitat de la persona sol·licitant, tenint en compte que com s'ha dit estem davant d'un dret de caràcter personalíssim. Tal exigència està també recollida a l'art. 49 de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (en endavant, LRJPCat), el qual precepte regula el contingut de les sol·licituds presentades per les persones interessades i estableix com a requisit obligatori el següent:

"1. Les sol·licituds es poden presentar en qualsevol suport i sempre han de tenir almenys el contingut següent:

(...)

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

f) La signatura de la persona interessada o del representant o la representant d'aquesta, que ha d'ésser electrònica si el mitjà d'iniciació escollit és electrònic."

Precisament aquesta mateixa exigència d'acreditar la identitat de la persona reclamant és la que portà a l'Autoritat a requerir-la per tal que esmenés el seu escrit de reclamació que s'havia rebut per trasllat de l'AEPD, doncs hi mancava la seva signatura. Així, atès el caràcter personalíssim abans esmentat, i d'acord amb els articles 49.1 LRJPCat, i 70 LRJPAC, mitjançant ofici de 3/12/2013 se li requerí per tal que esmenés el defecte de manca de signatura de la reclamació, ja fos amb signatura electrònica mitjançant correu electrònic, o bé en format paper amb la signatura manuscrita, remesa per correu postal o mitjançant la presentació a qualsevol dels llocs indicats a l'art. 38.4 de la LRJPAC, com així va fer la persona reclamant, mitjançant l'enviament d'un escrit amb signatura manuscrita, que es va rebre al Registre de l'Autoritat, tal com s'ha indicat en l'antecedent primer.

Així les coses, la resposta de l'Institut al reclamant, efectuada tres dies hàbils després d'haver rebut el correu electrònic que contenia la sol·licitud d'accés, en el sentit que li requeria perquè –davant la manca de signatura electrònica- presentés la sol·licitud d'accés mitjançant escrit en el registre corresponent, s'ajustava al que preveu per a aquest cas concret l'art. 25.3 RLOPD, el qual determina que "*En cas que la sol·licitud no compleixi els requisits que especifica l'apartat primer, el responsable del fitxer ha de sol·licitar-ne l'esmena*". En aquest punt, no es pot deixar d'advertir però que, atès el caràcter d'administració pública de l'Institut, en el requeriment d'esmena mencionat hauria estat procedent incloure l'advertència prevista a l'article 71 LRJPAC, en el sentit que per al cas que no esmenés la seva sol·licitud d'accés en el termini de deu dies, se la tindria per desistida de la reclamació, circumstància que al seu torn hauria de comportar, davant la manca d'esmena en els termes requerits, l'emissió de la resolució de desistiment consegüent, tal com estableix l'article 71.1 LRJPAC.

En definitiva, des de la perspectiva del dret d'accés regulat a la LOPD i al RLOPD procedeix desestimar la reclamació de tutela del dret d'accés que és objecte d'aquest procediment, atès que en el present supòsit la sol·licitud d'accés no reunia els requisits d'autenticació de la persona sol·licitant que exigeix la normativa aplicable. Això sense perjudici que la persona aquí reclamant pugui, si així ho considera, presentar una nova sol·licitud d'accés davant l'Institut, que compleixi amb els requisits indicats en la present resolució, i per al cas que no se li fes efectiu de forma satisfactòria en el termini d'un mes, pot formular una nova reclamació davant aquesta Autoritat.

Quart.- A l'últim, cal fer una darrera consideració sobre el correu electrònic que l'Institut hauria enviat a la persona aquí reclamant en data 24/02/2014, és a dir després d'haver-se iniciat el present procediment de tutela de drets, i que l'Institut ha aportat amb el seu escrit d'al·legacions. En el dit correu l'Institut -un cop va tenir coneixement de l'existència del present procediment- reitera a l'aquí reclamant que no existeix cap intenció de denegar-li el seu dret d'accés, sinó que justifica la seva actuació en la necessitat que la sol·licitud per correu electrònic es faci amb signatura electrònica. A banda d'això, en el dit correu l'Institut es refereix a la tipologia de dades personals i acadèmiques que consten al fitxer abans esmentat, i en concret li

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

comunica que disposa de la seva informació relativa al “*Nom i cognoms*”, “*DNI*”, “*Data de naixement*”, etc. Al respecte, cal assenyalar que la satisfacció del dret d'accés ha de comportar que es facilitin les dades concretes de què es disposa i no la tipologia d'aquestes dades. En altres paraules, cal informar sobre quin és el nom i cognoms que consta al fitxer, quin és el número de DNI, la data de naixement, etc. Això, juntament amb la resta de dades que formen part del contingut del dret d'accés, segons el que determina a l'efecte l'art. 15 de la LOPD i els articles 27, 28 i 29.3 in fine del RLOPD, tots ells transcrits al fonament de dret segon.

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Desestimar la reclamació de tutela formulada per la Sra. XXX contra l'Institut Alexandre Satorras, del Departament d'Ensenyament.

Segon.- Notificar aquesta resolució a l'Institut Alexandre Satorras i a la persona reclamant.

Tercer.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 116 i següents de la Llei 30/1992 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora

M. Àngels Barbarà i Fondevila

Barcelona, 21 de març de 2014